

การถอดองค์ความรู้/บทเรียนโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร
สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา

๑. **สาระสำคัญของโครงการ** ประเทศไทยมีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ ๑๔๙.๒๕ ล้านไร่ซึ่งภายใต้พื้นที่ทำการเกษตรดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีระบบชลประทานประมาณ ๓๒.๗๙ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๒๑.๙๗ ของพื้นที่ทำการเกษตร ส่วนพื้นที่ที่เหลือ ๑๑๖.๔๕ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๗๘.๐๒ เป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน นอกจากนี้พื้นที่เกษตรกรรม ที่มีการพัฒนาระบบชลประทานแล้ว ยังมีพื้นที่ชลประทานบางส่วนที่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำ มีน้ำใช้เพื่อ การเกษตรไม่เพียงพอตลอดทั้งปีขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ทั้งนี้ การทำการเกษตร น้ำจึงจัดเป็นปัจจัยสำคัญใน ระบบการผลิตทางการเกษตรและเป็นสิ่งจำเป็นในการอุปโภคและบริโภค ส่งผลต่อความเจริญทางเศรษฐกิจ ของประเทศ ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายกรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน โดยการขุดสระน้ำในไร่นาขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร และให้เกษตรกรมีส่วนร่วมใน การออกค่าใช้จ่าย ๒,๕๐๐ บาท/บ่อ เป็นการบรรเทาสภาพปัญหาภัยแล้ง การขาดแคลนน้ำ และเพิ่ม ประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำในพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติและมอบหมาย ให้กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน นับแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา และจากการดำเนินงานโครงการตั้งแต่ปี ๒๕๔๘-๒๕๖๒ กรมพัฒนาที่ดินสามารถบรรเทาและแก้ไข ปัญหาให้แก่เกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการขาดแคลนน้ำ ประมาณ ๕๑๔,๘๐๑ ครัวเรือน รวมเป็น พื้นที่เกษตรกรรม ๑.๐๒๙๖ ล้านไร่ หรือคิดเป็นปริมาตรการเก็บกักน้ำได้ประมาณ ๕๒๔ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งการขยายขอบเขตการดำเนินโครงการในพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ปลายคลองส่งน้ำที่น้ำส่งไปไม่ค่อยถึงจะ ช่วยให้โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานเข้าถึงกลุ่มเกษตรกรที่มีความต้องการได้ในทั้งในและนอก เขตชลประทาน ช่วยบรรเทาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในช่วงฝนทิ้งช่วงภัยแล้งได้มากขึ้น

๒. **วัตถุประสงค์**

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน โดยการขุดสระน้ำในไร่นา
๒. เพื่อบรรเทาผลกระทบจากฝนทิ้งช่วง หรือภัยแล้ง ให้เกษตรกรสามารถทำการผลิตทางการเกษตรได้โดยใช้น้ำจากสระน้ำในไร่นา

๓. **เป้าหมาย**

ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาขนาด ๑,๒๖๐ ลบ.ม. ในพื้นที่ ๑๑ อำเภอ

๔. **วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน**

๔.๑ **การคัดเลือกพื้นที่ การคัดเลือกเกษตรกร**

๔.๑.๑. **สำรวจและรวบรวมรายชื่อเกษตรกรที่มีความต้องการสระน้ำ** กรมพัฒนาที่ดิน จัดประชุมชี้แจงสถานีพัฒนาที่ดิน (สพต.) ทั่วประเทศ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่าน สื่อต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ทั้งส่วนกลาง และท้องถิ่น และบน Internet (www.ddd.go.th) รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลในพื้นที่ เช่น อบต. หมอดินอาสา และผู้นำท้องถิ่น เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจให้ความรู้กับเกษตรกร และสำรวจความต้องการของเกษตรกรที่มีความสนใจให้แสดงความจำนงเข้าร่วม โครงการด้วยความ สมัครงใจ ซึ่งเกษตรกรจะต้องกรอรายละเอียดความต้องการลงในใบสมัคร และเจ้าหน้าที่ สพต. จัดเก็บความต้องการเป็นฐานข้อมูลรวบรวมเก็บไว้ (ตามแบบฟอร์มความต้องการแหล่งน้ำในไร่นา) หรือ ยื่นคำร้องขอรับบริการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานที่เว็บไซต์ของกรมพัฒนาที่ดิน (www.ddd.go.th)

/๔.๑.๒ เงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการ

๔.๑.๒. เงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการ

๔.๑.๒.๑ พื้นที่ขุดสระน้ำ จะต้องเป็นพื้นที่ทำการเกษตรที่เกษตรกรเป็นเจ้าของและมีเอกสารสิทธิ์ และมีหนังสือยินยอมให้เข้าดำเนินการขุดสระน้ำ

๔.๑.๒.๒ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขุดสระน้ำ เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และค่าขนย้ายเครื่องจักรกล จำนวน ๒,๕๐๐ บาทต่อบ่อ ให้ผู้รับจ้างกรมพัฒนาที่ดินโดยสถานีพัฒนาที่ดิน ตรวจสอบความเหมาะสมของพื้นที่ขุดสระน้ำและความพร้อม ของเกษตรกร ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการจัดสรรแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานในพื้นที่จังหวัดตามที่ได้มอบหมายพื้นที่รับผิดชอบในแต่ละอำเภอในจังหวัดนั้น

๔.๑.๓. การคัดเลือกเกษตรกร

๔.๑.๓.๑ คัดเลือกเกษตรกรจากแผนความต้องการสระน้ำที่เกษตรกรได้มายื่นความจำนงไว้แล้วจากระบบบริหาร จัดการข้อมูลแหล่งน้ำในไร่นา

๔.๑.๓.๒ สถานีพัฒนาที่ดินและหมอดินอาสาประจำตำบล/หมู่บ้านที่ได้รับมอบหมายสำรวจศักยภาพของ พื้นที่และความพร้อมของเกษตรกรที่แจ้งความต้องการขุดสระน้ำไว้แล้ว

๔.๑.๓.๓ คุณสมบัติของเกษตรกร ได้แก่ มีความตั้งใจประกอบอาชีพทางการเกษตร มีความพร้อมเข้าร่วม โครงการ และสามารถมีส่วนร่วมในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขุดสระน้ำ บ่อละ ๒,๕๐๐ บาท

๔.๑.๓.๔ เกษตรกรเป็นเจ้าของพื้นที่ก่อสร้างที่ใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตร มีเอกสารสิทธิ์และมีหนังสือยินยอมให้เข้าดำเนินการก่อสร้าง กรณีเจ้าของร่วม ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของร่วมทุกคน

๔.๒. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย

๔.๒.๑ พื้นที่ซึ่งจะดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ต้องเป็นพื้นที่ ทำการเกษตรและมีเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่หน่วยงานรัฐเป็นผู้ออกให้ ได้แก่ โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส.๓ ก. น.ส.๓ ข.)แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ (น.ค.๓ กสน.๕) หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ส.ป.ก. ๔-๑๔ ส.ป.ก. ๔-๑๘) ใบจอง (น.ส.๒ น.ส.๒ ก.) พื้นที่ คทช. และพื้นที่โครงการพระราชดำริที่มีการจัดสรรที่ดินทำกินให้เกษตรกร รวมทั้งเอกสารใบรับรองให้ใช้ ประโยชน์ที่ดินที่ออกจากกรมป่าไม้และกรมอุทยาน

สำหรับ น.ส.๒ และ น.ส.๒ ก. ต้องมีการตรวจสอบ ดังนี้ ๑) ผู้มีความประสงค์จะให้กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการขุดสระน้ำ ต้องเป็นบุคคลเดียวกัน กับผู้มีสิทธิตามเอกสารสิทธิ์ในที่ดินประเภทใบจอง เว้นแต่กรณีที่ ผู้มีสิทธิดังกล่าวเสียชีวิตแล้ว ผู้รับมรดกโดย ชอบด้วยกฎหมายอาจเป็นผู้ยื่นคำขอดังกล่าวแทนได้ (เอกสารสิทธิ์ประเภทใบจองไม่สามารถทำการซื้อขายหรือ ให้โดยเสนหาได้) ๒) ต้องมีการตรวจสอบว่าผู้รับใบจองหรือผู้รับมรดกโดยชอบด้วยกฎหมายได้เข้าทำประโยชน์ ในพื้นที่ดังกล่าวแล้วจริง

๔.๒.๒ เป็นพื้นที่ที่อยู่นอกเขตชลประทาน ขาดแคลนระบบที่จะจัดส่งน้ำไปถึงได้ตลอดปีและประสบ ปัญหาขาดแคลนน้ำเป็นประจำ หรือแล้งซ้ำซาก ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการเข้าไปตรวจสอบพื้นที่หรือสอบถาม เจ้าหน้าที่ของกรมชลประทานในพื้นที่ โดยสถานีพัฒนาที่ดินควรจะมีการทำรายงานบันทึกข้อสังเกตไว้

๔.๒.๓ พื้นที่ที่จะดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาตามเงื่อนไขของโครงการต้องเป็นพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพใน การเก็บกักน้ำ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของดินที่มีผลต่อปริมาณน้ำที่จะกักเก็บได้ตามระดับความเหมาะสม ของดิน ได้แก่ ความชื้นน้ำของดิน (Permeability) ปริมาณหินพื้นที่ไหลอยู่บนดิน ความลาดชันของพื้นที่ไม่ควรเกิน ๑๕% และเป็นดินที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว และเร็วมาก หลีกเลียง

/พื้นที่ที่เป็นดินทรายจัด

พื้นที่ที่เป็นดินทรายจัด พื้นที่เกลือขึ้นเป็นดินเค็ม พื้นที่ซึ่งมีก้อนหินขนาดใหญ่ ซึ่งหากก่อสร้างไปจะทำให้ไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ นานคุณภาพน้ำไม่ดีและควรพักการปลูกพืช เพื่อความสะดวกในการเข้าไปดำเนินการก่อสร้างโดยผู้รับจ้าง ร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินและ/หรือหมอดินอาสาจะเข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่คัดเลือก และสอบถามเกษตรกร บริเวณที่ต้องการก่อสร้าง

๔.๒.๔ ในกรณีขุดสระน้ำความลึกไม่เกิน ๓ เมตร ควรมีพื้นที่ดำเนินการจากปากสระน้ำข้างละ ๒ เมตร เช่น พื้นที่ดำเนินการมีขนาดไม่น้อยกว่า ๒๙ x ๓๑.๕ เมตร โดยจะใช้ก่อสร้างสระน้ำอย่างน้อย (กว้าง x ยาว x ลึก) ๒๕ x ๒๗.๕ x ๓.๐ เมตร ส่วนในกรณีที่ขุดสระน้ำลึกเกิน ๓ เมตร ต้องมีระยะเว้นไม่น้อยกว่าที่กำหนดตาม กฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน

๔.๒.๕ พื้นที่ดำเนินการให้มีการจัดกลุ่มเป้าหมายการจัดสรรพื้นที่ก่อสร้าง โดยขนาดของกลุ่มและ การกระจายตัวของสระน้ำต้องเหมาะสมกับการบริหารจัดการเครื่องจักรกล ได้แก่ การจัดชุดเครื่องจักรกลเข้าทำงาน การเคลื่อนย้ายเครื่องจักรกลให้มีขนาดเหมาะสมกับระดับเศรษฐกิจ (Economy of Scale) ซึ่งจะมีผลต่อการ ดำเนินการที่ทันเวลาและคุ้มค่ากับการลงทุน

๕. การดำเนินงานของสถานีพัฒนาที่ดิน

๕.๑ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน ร่วมกับหมอดินอาสาประจำตำบล จัดประชุมชี้แจงรวมกลุ่มเกษตรกร ที่ คัดเลือกแล้ว เพื่อชี้แจงขั้นตอนการดำเนินงาน และซักซ้อมความเข้าใจ

๕.๒ จัดลำดับบัญชีรายชื่อเกษตรกร ที่มีความพร้อมที่จะดำเนินการขุดสระน้ำ หลังผ่านการชี้แจง

๕.๓ สถานีพัฒนาที่ดินดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐ

๕.๔ เมื่อได้ผู้รับจ้างแล้ว จึงจัดทำรายงานขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมพัฒนาที่ดิน

๕.๕ ดำเนินการทำสัญญา และกำกับติดตามดูแลการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ทำไว้ระหว่างสถานีพัฒนาที่ดิน กับผู้รับจ้าง โดยเกษตรกรเจ้าของที่ดินเป็นผู้ระบุตำแหน่งขุดสระน้ำ พร้อมทั้งส่งหนังสือยินยอมให้เข้า ดำเนินการขุดสระน้ำ กรมพัฒนาที่ดินให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบ ความเหมาะสม การเลือกรูปแบบของ สระน้ำขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร สามารถปรับได้ตามความเหมาะสม ของพื้นที่และวางแผนการขุดสระน้ำ ตามแบบที่กรมพัฒนาที่ดินกำหนด การกำกับการปฏิบัติงานให้ใช้กรอบแนวทาง ตามที่ผู้รับจ้างได้ทำแผนการ ปฏิบัติการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาในแต่ละพื้นที่ไว้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

๕.๖ การเก็บเงินสมทบจากเกษตรกร ให้ผู้รับจ้างเป็นผู้รับผิดชอบในการเก็บเงินสมทบตามที่ระบุไว้ใน สัญญาจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๗ โดยให้สัญญา จัดซื้อ จัดจ้างครอบคลุมประเด็นที่ผู้รับจ้างจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในส่วนที่ต้องเรียกเก็บจากเกษตรกรเองให้ ชัดเจน โดยทางราชการจะต้องไม่เป็นผู้รับผิดชอบในกรณีที่ผู้รับจ้างไม่สามารถจัดเก็บจากเกษตรกรได้ และ จะต้องไม่ เป็นข้ออ้างของผู้รับจ้างในการที่จะไม่ดำเนินโครงการต่อไป

๕.๗ เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินดำเนินการสอบถามความต้องการของเกษตรกรในการใช้ประโยชน์ แหล่งน้ำ (ตามแบบสอบถามความต้องการ) และบูรณาการการพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกรร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร และหน่วยงานสนับสนุน อื่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. รูปแบบการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

สภาพภูมิอากาศในปัจจุบันทำให้เกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาภัยแล้ง มีผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร และคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำ

โดยการขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน บนพื้นที่การเกษตรของเกษตรกรที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการและ อยู่ในหลักเกณฑ์การดำเนินงาน โดยกำหนดให้มีการก่อสร้างแหล่งน้ำขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ในพื้นที่ของ เกษตรกรที่มีความตั้งใจประกอบอาชีพทางการเกษตร มีความพร้อมเข้าร่วมโครงการ สามารถสนับสนุน ค่าใช้จ่าย ในการขุดสระน้ำ ในอัตราบ่อละ ๒,๕๐๐ บาทได้โดยมีแนวทางและรูปแบบ การขุดสระน้ำขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ดังนี้

สระน้ำ คือ แหล่งเก็บขังน้ำฝน หรือน้ำซับที่ไหลซึมออกมาจากดิน โดยการขุดดินออกให้เป็นที่ สำหรับขัง น้ำ ให้มีขนาดความจุตามปริมาณน้ำที่ต้องการจะเก็บขังไว้ใช้

งานดินขุด คือ การขุดดินให้ได้ขนาดความกว้าง ความยาว ความลึก และลาดด้านข้าง ตามที่ กำหนดในแบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นที่เก็บกักน้ำ โดยมีข้อกำหนด ดังนี้

๑. ลาดด้านข้าง การขุดดินจะต้องมีความมั่นคงไม่เกิดการสั่นไถลของลาดตลิ่ง การขุดดินความ ลึกไม่เกิน ๓ เมตร สามารถใช้ลาดด้านข้าง ๑ : ๑ , ๑ : ๑.๕ และ ๑ : ๒ กรณีการขุดดินลึก ๕ เมตร สามารถใช้ ลาดด้านข้างเพียง ๑ : ๑.๕ และ ๑ : ๒ เท่านั้น การกำหนดความลาดด้านข้างของดินขึ้นอยู่กับชนิดของดินที่จะขุด โดยมีข้อเสนอแนะว่าดินเหนียวปนทรายควรมีลาดด้านข้าง ๑ : ๒

๒. ความลึก การขุดดินหากลึกเกิน ๓.๐๐ ม.ต้องปฏิบัติตาม กฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน

๓. การขุดดินใกล้แนวเขตที่ดินของผู้อื่นจะต้องมีระยะของขอบสระน้ำห่างจากแนวเขตที่ดินผู้อื่น ไม่น้อยกว่าสองเท่าของความลึกสระน้ำ และนำดินที่ขุดมาถมเป็นคันล้อมรอบสระน้ำหรือปรับพื้นที่ภายในแปลง ให้เรียบร้อย

๔. ในการขุดดิน ถ้าพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ หรือทางการศึกษาในด้านธรณีวิทยา ให้ผู้ขุดดิน ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน

รูปแบบของสระน้ำ กรมพัฒนาที่ดินได้ออกแบบสระน้ำมาตรฐานความจุ ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ซึ่ง มี ความกว้าง ความยาว ความลึก และลาดด้านข้างที่แตกต่างกัน สามารถคำนวณปริมาณดินขุด โดยการ พิจารณาจากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความกว้าง ความยาว และความลึกของสระน้ำเมื่อมีปริมาตรดิน ขุด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ที่ความลาดด้านข้างต่างๆ กัน

การดำเนินการก่อสร้าง เมื่อเกษตรกรเจ้าของพื้นที่ ผู้รับจ้าง และเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินร่วมกัน พิจารณากำหนดสถานที่ ก่อสร้างได้แล้วโดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่มีอยู่ในแบบมาตรฐาน ขั้นตอนต่อไปเจ้าของที่ดิน ผู้รับจ้าง และผู้ควบคุม งานต้องร่วมกันเตรียมพื้นที่ ตรวจสอบและวางผังกำหนดขนาด ความกว้าง ความยาว ความลึกของสระและระยะเว้นตามข้อกำหนดงานดินขุด

๗. การจัดซื้อจัดจ้าง การควบคุมงาน การตรวจการจ้าง และการเบิกจ่ายเงิน

๑. ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง

ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ เจ้าหน้าที่ต้องกระทำด้วยความระมัดระวังและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบและเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานเป็นโครงการที่ประสบผลสำเร็จ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้โดยมีขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง ดังนี้

กระบวนการ	รายละเอียด	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
รายงานความต้องการ	- แจ้งเหตุและความจำเป็นต้องใช้พัสดุ - กำหนดรายละเอียดพัสดุที่ต้องการ (TOR) - รายชื่อคณะกรรมการ - รายชื่อผู้ควบคุมงาน	-	- หน่วยงานที่ใช้พัสดุ
รายงานขอซื้อ/ขอจ้าง (ข้อ ๒๒)	- ขออนุมัติดำเนินการซื้อ/จ้าง ตามระเบียบฯ ข้อ ๒๒	๑ วัน	- เจ้าหน้าที่ - ผู้อำนวยการอนุมัติ
ดำเนินการซื้อ/จ้าง	-วิธีเฉพาะเจาะจง (วงเงินไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท) ดำเนินการตามกฎหมายกระทรวง, ตามระเบียบฯ ข้อ ๗๘-๘๑ และตาม พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างฯ มาตรา ๕๖(๒) -วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป (วงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท) ดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ ๔๓-๖๐ -วิธีคัดเลือก ดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ ๗๔-๗๗	๓ วัน ๕ วัน ๘ วัน	- เจ้าหน้าที่ - หัวหน้าเจ้าหน้าที่ - ผู้อำนวยการอนุมัติ - คณะกรรมการฯ
ขออนุมัติซื้อ/จ้าง	-คณะกรรมการฯสรุปผลการพิจารณาเสนอหัวหน้า หน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณา ให้ความเห็นชอบ - เสนอผู้มีอำนาจ	๓ วัน (ขึ้นอยู่กับ รายละเอียดของ เอกสาร) ๒ วัน	- คณะกรรมการฯ - หัวหน้าเจ้าหน้าที่ - ผู้อำนวยการอนุมัติ
สัญญาซื้อ/จ้าง	- สนองรับราคา และนัดทำสัญญาซื้อ/จ้าง - แจ้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ - บริหารสัญญา	๗ วัน ½ วัน ตามอายุสัญญา	- เจ้าหน้าที่ - คณะกรรมการตรวจรับ พัสดุ
ส่งมอบ/ตรวจรับ	- รับมอบพัสดุจากผู้ขาย/ผู้รับจ้าง - ตรวจรับพัสดุ	๕ วัน	- ผู้ขาย/ผู้รับจ้าง - คณะกรรมการตรวจรับ พัสดุ - งานคลังพัสดุ
เบิกจ่ายเงิน	- เตรียมเอกสารขอเบิกเงิน - วางฎีกาการเบิกจ่าย - เก็บรักษาเอกสาร	๑ วัน ๑ วัน	- เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่การเงิน

๒. การควบคุมงาน

การควบคุมงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุม ตรวจสอบ และเข้าดูการทำงานของผู้รับจ้างให้ งานเป็นไปตาม รูปแบบ รายการข้อกำหนดและเงื่อนไข หลักวิธีการที่ดีและเป็นไปตาม

สรุปขั้นตอนการดำเนินการควบคุมงาน

สัญญาจ้างก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ผอ.สพด. (ปฏิบัติราชการแทน อธพ.) แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้าง และมอบหมายผู้ควบคุมงาน (เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน)/ผู้ช่วยควบคุมงานตามหนังสือ คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/๐๑๘๙๐๙ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑

หากมีการก่อสร้างสระน้ำมีจำนวนมากว่าที่เจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาที่ดินที่รับผิดชอบพื้นที่จะสามารถควบคุม ตรวจสอบการทำงานของผู้รับจ้างได้ทั้งหมดให้ผู้ควบคุมงานขอความร่วมมือจาก หมอดินอาสาและเกษตรกรเจ้าของสระน้ำให้ช่วยดูแลการทำงานของผู้รับจ้างและปฏิบัติตาม ขั้นตอนดังนี้

๑. ทำหนังสือมอบหมายผู้ช่วยควบคุมงานจากผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน
๒. อบรมให้ความรู้กับผู้ช่วยควบคุมงานในวิธีการควบคุม การดำเนินงาน และการติดต่อ ประสานงานเพื่อรายงานผลให้กับผู้ควบคุมงาน
๓. ผู้ช่วยควบคุมงานปฏิบัติงานสนับสนุนผู้ควบคุมงานจนการขุดสระน้ำเสร็จสิ้น และจัดทำแบบ รายงานการควบคุมงานส่งให้กับผู้ควบคุมงาน (ตามแบบฟอร์มในหน้า ๒๔)

หน้าที่ของผู้ควบคุมงาน

๑. ตรวจสอบและควบคุมตำแหน่งการขุด ขนาดสระน้ำ (กว้าง x ยาว x ลึก) เพื่อให้ได้ปริมาตรของดิน ขุด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร และรูปแบบของสระน้ำที่กำหนด
๒. ควบคุมระยะเวลาดำเนินงานให้เป็นไปตามสัญญาการจ้าง และจดบันทึกสภาพการปฏิบัติงาน ของผู้รับจ้างและเหตุการณ์แวดล้อมเป็นรายวันพร้อมผลการปฏิบัติงาน
๓. หากพบปัญหาจากการควบคุมงานให้รายงานต่อคณะกรรมการตรวจการจ้าง

เมื่อการขุดสระน้ำเสร็จสิ้นส่งใบส่งมอบงานจากผู้รับจ้าง
ที่ผู้ควบคุมงานลงนามในเอกสารส่งให้กับคณะกรรมการตรวจการจ้าง

****ส่วนการขุดสระน้ำที่มีความลึกมากกว่า ๓ เมตร การควบคุมงานต้องเป็นไปตาม กฎหมายว่าด้วยการขุดดิน และถมดิน

แบบฟอร์มการควบคุมงาน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เขียนที่.....

เรียน ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน.....

<p>ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว)นามสกุล..... ได้รับมอบหมายจากสถานีพัฒนาที่ดิน.....ให้ทำหน้าที่ช่วยตรวจสอบและควบคุม การทำงานของผู้รับจ้างขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตามบันทึกที่..... ลงวันที่ซึ่งดำเนินการขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานในพื้นที่ของเกษตรกร (นาย/นาง/นางสาว).....นามสกุล.....หมู่.....บ้าน..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....</p> <p>โดยได้เข้าพื้นที่เพื่อตรวจสอบและควบคุมการก่อสร้างสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตามแนวทางการควบคุมงานด้านตำแหน่งการขุด ขนาดสระน้ำ ปริมาณดินขุด รูปแบบ และระยะเวลา ระหว่างวันที่.....เดือน.....ปี.....ถึงวันที่..... เดือน.....ปี..... ซึ่งบัดนี้ ผู้รับจ้างได้ทำการก่อสร้างสระน้ำในไร่นานอกเขต ชลประทานเสร็จเรียบร้อยแล้ว</p>

ลงชื่อ.....

(นาย/นาง/นางสาว.)

ผู้ควบคุมงาน/ผู้ช่วยควบคุมงาน

ขอรับรองว่า (นาย/นาง/นางสาว)นามสกุล..... ได้มา
ปฏิบัติงานตรวจสอบ ควบคุมงานของผู้รับจ้างขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานตามสถานที่และ
ช่วงระยะเวลาที่ระบุข้างต้นจริง

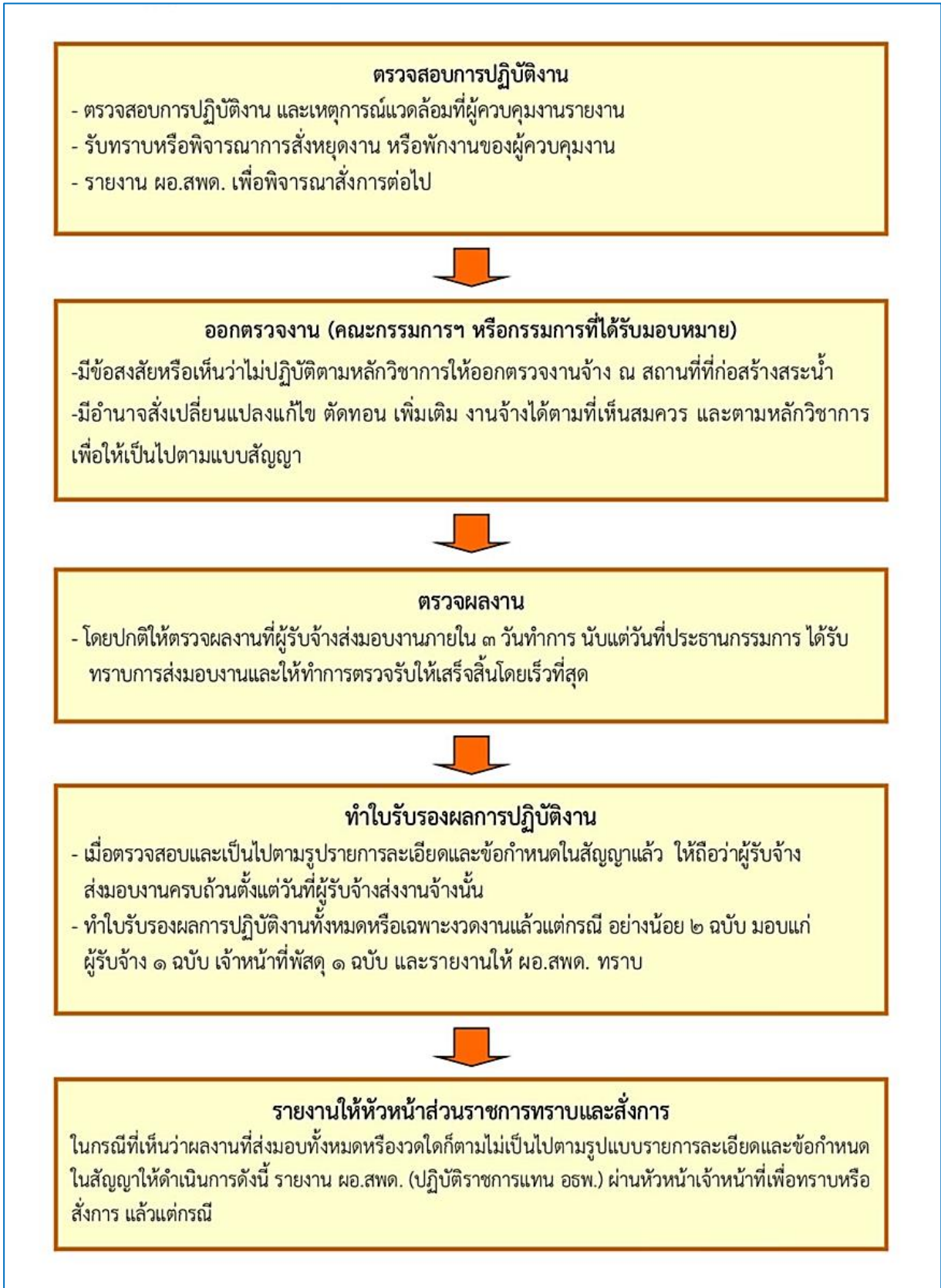
ลงชื่อ.....

(นาย/นาง/นางสาว)

เกษตรกรเจ้าของสระน้ำ

๓. ขั้นตอนการตรวจการจ้าง

คณะกรรมการตรวจรับพัสดุจะตรวจงานที่ผู้รับจ้างปฏิบัติงาน เพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบรายละเอียดที่ตกลงกันไว้ในสัญญา โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

๔. ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน

ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

